

**ผลกระทบบของการกระจายอำนาจที่มีต่อโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น :
ศึกษาเปรียบเทียบขององค์การบริหารส่วนตำบล**

นางสาว ชนิดา อากมวัฒนะ

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2541**

ISBN 974 - 639 - 838 - 5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE EFFECT OF DECENTRALIZATION ON LOCAL POWER
STRUCTURE : COMPARATIVE STUDY OF SUBDISTRICT
ADMINISTRATION ORGANIZATIONS**

Miss Chanida Arkomwatthana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Art in Government

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974 - 639 - 838 -5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลกระทบของการกระจายอำนาจที่มีต่อโครงสร้าง
อำนาจท้องถิ่น : ศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหาร
ส่วนตำบล

โดย

นางสาวชนิตา ฮาคมวิมลนะ

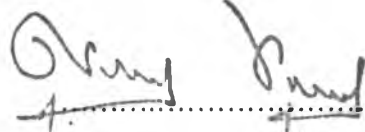
ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร. พิชณู เสงี่ยมพงษ์

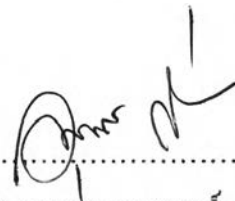
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

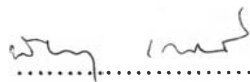
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุรวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

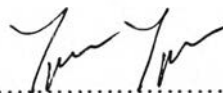
.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร. พิชณู เสงี่ยมพงษ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร)

ชนิดา อาคมวิณะ : ผลกระทบของการกระจายอำนาจที่มีต่อโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น :
ศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบล (THE EFFECT OF DECENTRALIZATION
ON LOCAL POWER STRUCTURE : COMPARATIVE STUDY OF SUBDISTRICT
ADMINISTRATION ORGANIZATIONS) อ. ที่ปรึกษา: อ.ดร.พิษณุ เสงี่ยมพงษ์ ,
202 หน้า ISBN 974 - 639 – 838 - 5

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลสองแห่งที่มีความแตกต่างทางด้านฐานะและศักยภาพในการจัดเก็บรายได้ รวมถึงศึกษาโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งสอง เพื่อที่จะศึกษาว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจสู่องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่ง นั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

จากการศึกษาพบว่าผลกระทบจากการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งสองแห่งนั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยพบว่าการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้น ผู้ที่มีอำนาจและมีอิทธิพล เดิมอยู่ในท้องถิ่นหรือบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนชนชั้นนำ ทางการเมือง ต่างยังคงดำรงอำนาจอยู่ในการเมืองและการบริหารท้องถิ่น ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงได้อาศัย อำนาจทางการเมืองจากตำแหน่งหน้าที่ ที่พวกตนมีเพื่อที่จะแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว แต่ก็จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผลประโยชน์ของสาธารณะที่มีอยู่ในท้องถิ่น

ภาควิชาการปกครอง.....
สาขาวิชาการปกครอง.....
ปีการศึกษา2541.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3970367524 MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: THE EFFECT / DECENTRALIZATION / LOCAL POWER STRUCTURE / SUBDISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATIONS

CHANIDA ARKOMWATTHANA : THE EFFECT OF DECENTRALIZATION ON LOCAL POWER STRUCTURE : COMPARATIVE STUDY OF SUBDISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATIONS. THESIS ADVISOR : PISANU SANGIAMPONGSA , Ph.D. , 202 PP.
ISBN 974 - 639 - 838 - 5

This is an empirical study of decentralization in subdistrict administration organizations. This study was done at two subdistrict administration organizations with different income and wealth in order to see similarities or differences of decentralization effects within these two subdistrict administration organizations. The study examines the power structure within these two subdistrict administration organizations and its consequences on decentralization.

The study finds a rather similar pattern of decentralization effects in these two subdistrict administration organizations. The findings indicate that despite the decentralization efforts in Thailand , existing local , political elites are still able to claim their places in local politics. They , then , abuse their political power for the purpose of personal gains , usually at the expense of public interest in the communities.

ภาควิชา.....การปกครอง.....

สาขาวิชา.....การปกครอง.....

ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของอาจารย์ ดร. พิษณุ เสี่ยงมพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยด้วยดีมาตลอดรวมถึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสามท่านไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มล้ม และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางแขม รวมถึงพนักงานส่วนตำบลของทั้งสอง องค์การบริหารส่วนตำบลทุกท่าน ที่สละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลอย่างดียิ่ง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดาและมารดา ซึ่งให้การสนับสนุนในด้านทุนการศึกษา และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ชนิดา อาคมวิฒนะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่	
1 ความเป็นมาและสภาพความสำคัญของปัญหา	
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	1
สมมุติฐานในการศึกษา.....	7
ขอบเขตในการศึกษา.....	8
กรอบแนวทางในการศึกษา.....	9
วิธีการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการศึกษา.....	12
การนำเสนอ.....	13
2 กรอบแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
แนวความคิดเรื่องชนชั้นนำและโครงสร้างอำนาจชุมชน.....	14
แนวความคิดเรื่องอำนาจและอิทธิพล.....	14
แนวความคิดเรื่องผลประโยชน์.....	33
แนวความคิดเรื่องการกระจายอำนาจ.....	40
3 สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มส้ม	
และองค์การบริหารส่วนตำบลบางแวม.....	53
สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มส้ม.....	53
สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลบางแวม.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4	วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์การกระจายอำนาจ
	ผู้องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองแห่ง67
	ความไม่เท่าเทียมกันทางอำนาจที่มีอยู่ในท้องถิ่น.....68
	วิเคราะห์ภาพรวมของโครงสร้างอำนาจในเขต
	องค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มดัม.....79
	วิเคราะห์ภาพรวมของโครงสร้างอำนาจในเขต
	องค์การบริหารส่วนตำบลบางแวม.....98
	สรุปภาพรวมของการศึกษาโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น
	ทั้งสองเขตองค์การบริหารส่วนตำบล.....111
	ลักษณะการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของ
	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล.....115
	ผลกระทบของการกระจายอำนาจสู่ประชาชนในท้องถิ่น.....143
5	บทสรุปและเสนอแนะ.....147
	รายการอ้างอิง.....156
	ภาคผนวก.....162
	ประวัติผู้วิจัย.....202

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงการคำนวณหาน้ำหนักคะแนนลักษณะการเป็นชนชั้นนำ.....	30
4.1	แสดงผลการระบุโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในเขตตำบลกระทุ่มล้ม.....	73
4.2	แสดงอัตราส่วนการเสนอชื่อเป็น โครงสร้างอำนาจท้องถิ่น ในเขตตำบลกระทุ่มล้ม.....	76
4.3	แสดงโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นหรือชนชั้นนำในระดับสูง ในเขตตำบลกระทุ่มล้ม.....	78
4.4	แสดงผลการระบุโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในเขตตำบลบางแวม.....	93
4.5	แสดงอัตราส่วนการเสนอชื่อเป็น โครงสร้างอำนาจท้องถิ่น ในเขตตำบลบางแวม.....	95
4.6	แสดงโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นหรือชนชั้นนำในระดับสูง ในเขตตำบลบางแวม.....	97
4.7	เปรียบเทียบชนชั้นนำหรือโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในระดับสูง โดยจำแนกประเภทตามฐานะทางสังคมระหว่าง เขตตำบลกระทุ่มล้ม และเขตตำบลบางแวม.....	113
4.8	แสดงรายชื่อบริษัทที่รับเหมาประมูลงาน ในองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มล้ม.....	122

สารบัญภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2.1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเมือง อำนาง และผลประโยชน์.....	42
4.1	แสดงอัตราส่วนการระบุโครงสร้างอำนาจอ้างอิง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระทุ่มล้ม.....	77
4.2	แสดงอัตราส่วนการระบุโครงสร้างอำนาจอ้างอิง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางแวม.....	96